

Oorlog in Amsterdam

In Amsterdam broeit en gist het. Wanneer komt er oorlog? De mensen hier maken zich druk om de slavernij van honderden jaren geleden. Of je goed of fout bent, wordt afgemeten aan de vraag of je hard genoeg de overblijfselen daarvan bestrijdt. De naamgevers van de Coentunnel hebben vuile handen. De keurmeesters zien niets over het hoofd. De naam van Jan Pieterszoon Coen die meer dan honderd jaar op de gevel van een Amsterdamse basisschool prijkt moet er af. Coen, nee, dat kan niet meer. In het Rijksmuseum, ons nationale paradepaardje, krijgt men klamme handen bij de inrichting en ondertiteling van objecten die tentoongesteld worden. Zijn de voorwerpen verkregen ten koste van onderdrukte volken?

Rare jongens, die keurmeesters. Want ik heb nog niet gehoord dat de Amsterdamse grachtengordel binnenkort gesloopt gaat worden omdat die toenmalige kooplieden hun rijkdommen bijgeschraapt hebben over de ruggen van slaven. Nu kan ik de neiging voor Coen in de bres te springen goed onderdrukken. Wie weet wat hij heeft uitgespookt, zal het niet zo licht voor hem opnemen. Maar er is met de genoemde zuiveringsijver wel wat aan de hand. Er wordt namelijk één kant opgekeken en daar hebben de muzen van Clio een gloeiende hekel aan.

Ik heb de afgelopen jaren niemand gehoord over de straat, het pad en het metrostation in Amsterdam die naar Henk Sneevliet zijn genoemd. Wie was dat dan, vraagt u zich af. Wel, Sneevliet was vertegenwoordigd in het Komintern. Het wereldwijde pact van communistische landen. Sneevliet werd in 1921 vanuit het Komintern naar China gestuurd om daar te helpen bij de oprichting van

‘Of je goed of fout bent wordt afgemeten aan de vraag of je hard genoeg de overblijfselen van het verleden bestrijdt’

de Communistische Partij. Hier schoof hij Mao Zedong naar voren, de man die veertig miljoen doden op zijn naam heeft staan.

Terug naar het heden. Onlangs kreeg ik een brief met een vraag van AFVN-BvA. Deze afkorting blijkt te staan voor: Antifascistische oud-Verzetstrijders Nederland, Bond van antifascisten. Wat de VGN eraan deed om de oorlogsmisdaden en de massamoorden door Nederlandse militairen begaan in de periode van dekolonisatie, bekend te maken? Op hoge toon werd de VGN gevraagd in de canon op te nemen dat deze periode in feite

de ergste georganiseerde misdaad in de gehele Nederlandse geschiedenis was, erger dan de Jodenvervolging en -vernietiging. Gelukkig hebben we tijdens het Nationaal Geschiedenisonderwijscongres op 9 maart in Arnhem ons visiedocument *Bij de Tijd 3* gepresenteerd. Het is voor de meesten van ons gesneden koek, maar ik lust wel pap van de zienswijze die hierin naar voren gebracht wordt. Namelijk dat geschiedenisverhalen standplaatsgebonden reconstructies van het verleden zijn. Geschiedenis is immers een interpretatie én een antwoord op vragen die we nu stellen. Leerlingen leren zien hoe deze reconstructies tot stand komen, waarom ze van elkaar kunnen verschillen en waarom sommige dichter bij de werkelijkheid liggen dan andere. Want interpretaties dienen bij geschiedenis op historisch bewijs gebaseerd te zijn. Door 21e-eeuwse vaardigheden van onze leerlingen, zoals inlevingsvermogen, het kritisch omgaan met bronnen, en mediawijsheid, wordt het ideologische pamflet van AFVN-BvA verpulverd. Nog één keer over slavernij gesproken. In Amsterdam staan vandaag de dag nog steeds vrouwen als koopwaar in de etalage. Laten we het verleden niet naar onze hand zetten. Het verstandig omgaan met het heden kost ons al moeite genoeg. Om over de toekomst maar niet te spreken. ■

Ton van der Schans is voorzitter van de VGN. Hij werkt als docent geschiedenis op de Driestar Hogeschool (pabo) in Gouda.